

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4209/2566

นาย ณ.โจทก์ นาง ป.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 94, ป.พ.พ. มาตรา 155

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้สัญญากู้ยืมเงินเป็นสัญญาที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง แต่กฎหมายไม่ให้เป็นการตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะกล่าวอ้างและนำพยานบุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่าสัญญาหรือหน้อย่างอื่นที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์ เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าหนี้ไม่สมบูรณ์ จำเลยจึงมีสิทธินำสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างดังกล่าวได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 94 วรรคท้าย กรณีเชื่อว่าก่อนทำสัญญากู้ยืมเงิน โจทก์กับจำเลยตกลงร่วมลงทุนกันจริงโดยมีการส่งมอบเงินตามสัญญากู้ยืมเป็นเงินร่วมลงทุนเบื้องต้น และโจทก์กับจำเลยมีเจตนาผูกพันกันตามนิติกรรมร่วมลงทุน แต่ทำนิติกรรมกู้ยืมเงินเพื่อเป็นประกันในการปฏิบัติตามสัญญา นิติกรรมกู้ยืมจึงเป็นนิติกรรมอำพรางนิติกรรมร่วมลงทุน นิติกรรมการกู้เงินย่อมตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 155 วรรคหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในวรรคสองของมาตราดังกล่าวบัญญัติว่า "ถ้าการแสดงเจตนาล่วงตามวรรคหนึ่งทำขึ้นเพื่ออำพรางนิติกรรมอื่นให้นำบทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวกับนิติกรรมที่ถูกอำพรางมาใช้บังคับ" แต่โจทก์ไม่ได้ฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบตามสัญญาร่วมลงทุน แต่ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืมเงินที่เป็นโมฆะ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ตามมูลหนี้เงินกู้ที่โจทก์ฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 525,375 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงิน 450,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระแก่โจทก์เสร็จสิ้น จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความ 8,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษายืน ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์แทนจำเลย โดยกำหนด ค่าทนายความ 8,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยต้องรับผิดชอบชำระเงิน 450,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ตามสัญญากู้ยืมเงิน หรือไม่ เห็นว่า ก่อนโจทก์และจำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินนั้น ได้ความว่า เดือนพฤษภาคม 2561 บริษัทของจำเลยว่าจ้างบริษัทของโจทก์ขนถ่ายล้อย โจทก์ติดต่อบิดาจำเลยขอร่วมลงทุนในธุรกิจถ่ายล้อย นัดหมายและเจรจาเกี่ยวกับการร่วมธุรกิจกัน... หลังจากนั้นโจทก์โอนเงิน 450,000 บาท ให้แก่จำเลย ต่อมาบิดาจำเลยพาโจทก์และนางสาวสุภารัตน์ เข้าร่วมประชุมกับผู้แทนรัฐวิสาหกิจถือหุ้นลาว ซึ่งเป็นคู่สัญญาของบริษัทจำเลยในการทำธุรกิจถ่ายล้อยที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พฤติการณ์เช่นนี้แสดงถึงการดำเนินการในการร่วมลงทุนกันแล้ว แม้สัญญากู้ยืมเงินเป็นสัญญาที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง แต่กฎหมายไม่ให้เป็นการตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะกล่าวอ้างและนำพยานบุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่า สัญญาหรือหน้อย่างอื่นที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์ เมื่อจำเลยต่อสู้ว่าหนี้ไม่สมบูรณ์ จำเลยจึงมีสิทธินำสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างดังกล่าวได้ ตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94 วรรคท้าย ประกอบกับสัญญากู้ยืมเงิน จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2561 หลังจากนางสุวรรณภริยาของโจทก์ได้ออเงินให้จำเลยตามที่โจทก์มอบหมาย เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561 โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยต้องการใช้เงินอย่างเร่งด่วนอย่างไร หรือโจทก์มีความจำเป็นอย่างไรจึงต้องส่งมอบเงินให้จำเลยก่อนทำสัญญากู้ แต่กลับได้ความว่า วันที่ 1 มิถุนายน 2561 โจทก์ นางสุวรรณภริยาของโจทก์และนางสาวสุภารัตน์บุตรของโจทก์ เข้าร่วมประชุมเจรจาและตกลงร่วมลงทุนในธุรกิจขนส่งถั่วลอย... โดยการสนทนากันในแอปพลิเคชันไลน์ดังกล่าว ไม่ปรากฏการพูดคุยเกี่ยวกับการกู้เงินระหว่างโจทก์กับจำเลย กลับมีการพูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทร่วมลงทุน ทั้งจำเลยนำสัญญาต่อเรือมาแสดงว่า มีการนำเงินไปลงทุนจริงตามที่แจ้งโจทก์ไว้ ยิ่งกว่านั้น การที่นายปัญญาวัฒน์ พยานจำเลยตอบนายจำเลยถามติงว่า "ภายหลังประชุมวันที่ 1 มิถุนายน 2561 พยานพูดคุยส่วนตัวกับโจทก์ว่า ต้องแสดงให้เห็นจำเลยมั่นใจว่าโจทก์จะลงทุนจริง โจทก์จึงเสนอและโอนเงินให้ 450,000 บาท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเงินลงทุน 500,000 บาท" จึงน่าเชื่อว่า ก่อนทำสัญญากู้ยืมเงิน โจทก์กับจำเลยตกลงร่วมลงทุนกันจริงโดยมีการส่งมอบเงินตามสัญญากู้เป็นเงินร่วมลงทุนเบื้องต้น และโจทก์กับจำเลยมีเจตนาผูกพันกันตามนิติกรรมร่วมลงทุน แต่ทำนิติกรรมกู้ยืมเงินเพื่อเป็นประกันในการปฏิบัติตามสัญญานิติกรรมกู้ยืมจึงเป็นนิติกรรมอำพรางนิติกรรมร่วมลงทุน นิติกรรมการกู้เงินย่อมตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 155 วรรคหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 155 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การแสดงเจตนาลวงโดยสมรู้กับคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นโมฆะ..." และในวรรคสองของมาตราดังกล่าวบัญญัติว่า "ถ้าการแสดงเจตนาลวงตามวรรคหนึ่งทำขึ้นเพื่ออำพรางนิติกรรมอื่น ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวกับนิติกรรมที่ถูกอำพรางมาใช้บังคับ" แต่โจทก์ไม่ได้ฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบตามสัญญาร่วมลงทุน แต่ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืมเงินที่เป็นโมฆะ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ตามมูลหนี้เงินกู้ที่โจทก์ฟ้อง พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ธนาคม ลิ้มภักดี · นวลทิพย์ ฉัตรชัยสกุล · อภิชาติ ภมรบุตร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4209/2566>